هەڵەبجە

مارشێك لە دراما

سیمبولێك بۆ وەستانەوە!

حەمەغەفور

hamaxafoer@yahoo.com

بەداخەوە پاش حەڤدە ساڵ هێشتا هەموو شێوازەکانی دەربڕینیش سەبارەت بە هەڵەبجە ڕەنگو بۆنی درامای خەڵکی ئەم شارەی لێنەبڕاوە. هەر هەوڵێك بۆ بەکاربردنی شێوازی تر ئەبێتەهۆی دوورکەوتنەوە لە وێنای واقعی ژیانی خەڵکی ئەم شارە. بەڵام هەڵەبجەی ئەم بەهارە لەوانیتر جیایە. لەوێوە نا کە هەوری ڕەشی ژاربارانی خەڵکی ئەم ناوچەیە ڕەوییبێتەوە، یاخود ئاسەواری ئەم کۆکوژیو دراما گەورەیە پاکبووبێتەوەو ئێستا ئیتر دانیشتوانەکەی بە کەماڵی ئیسراحەت هەوای پاك هەڵمژنو ئاهێکیان بەبەرداهاتبێتەوە، یا تەزووی ڕاچڵەکێنەری ژانی ئەو کۆستە گەورەیە لەکۆڵ ویژدانیان بووبێتەوەو سەری خۆی هەڵگرتبێ! هەڵەبجە ئەمساڵ لەوێوە جیاوازنیە لە ساڵانیتر کە تراژیدیای کۆمەڵکوژی ئەم شارەو هاووڵاتیانی کرابێتە ڕەمزی نەفرەت لە بوونی چەکوچۆڵی کۆکوژ لە جیهانو قەدەغەکردنی بەرهەمهێنانی. فەرقی ئەمساڵی ئەم شارەو ئەم دەڤەرە بەوە نیە جەستەی هەلاهەلای هەڵەبجە لەم حەڤدە ساڵەدا گۆڕابێ بۆ شارێکی خەیاڵیو نموونەی ئاوەدانیو ژیانی سەردەم، گەڕەكو کوچەو کۆڵانو بازاڕو دوکانی پڕبێ لە کارو بەرهەمو شادی وخۆشیو چراخانو بۆتەی ئاڵو واڵای کەیفو گەمەی منالان بۆ دانیشتوانەکەی، هەتا بە شانازییەوە وەکو ڕەسمی هەموو ساڵێك لە 16مارسدا هەموو بچینە لای "مۆنیۆمێنت"ێك بۆیو بە کۆمەڵ بیکەینە چەپڵەڕێزان بۆ سەرکەوتنی ژیان بەسەر نەهامەتیو تاریکیدا!

ئەمساڵ هەڵەبجە لەو شوێنەوە جیاوازە چونکە تەنانەت ئەوانەشی کە ساڵانێکە بۆیانچووبووەسەرو هەر کە کوردستان باوەشی بۆ بەهار ئەکردەوە فوویاندەکرد بە زوڕنای "هەڵەبجە ڤیستیڤاڵدا"، دەی، هەموو ساڵێك دەمەوبەهار دەبووە هەراو بەناوی یادەوەری لە کارەساتی هەڵەبجەوە بەسەر هەستو سۆزو ویژدانی برینداری خەڵکی ووڵاتەشارێکدا، بەسەر داروپەردوو کەلاوەکانیدا، بەسەر سنگو دڵو جەستەی پڕ لە زامی قووڵی هەڵەبجەدا فەرشی قرمزیان ڕادەخستو مەراسیمی سیرەمۆنی (تەشریفاتی)یان بۆ دوژمنانی هەڵەبجەو خەڵکەکەی، بۆ تاوانبارانی ڕەنگاوڕەنگی ژاربارانکردنی ئەم شارە بەڕێدەخست، ئەمساڵ ئەژنۆیان دەلەرزیو زمانیان ناگەڕێ، نازانن چۆنو بە کام شێواز ئەم بەهارە بەڕێکەن! چونکە خەڵکی شاری هەڵەبجەو کوردستانیش نایانەوێ ئەم تەشریفاتە بێبایەخە بەردەوامبێت. هەڵەبجە لە13ی مارسی پاردا وای ووت!

پارساڵ هەڵەبجە لە سەرەتای بەهاردا بە یەك دەنگ ووتی، نا، ئیتر بەسە! نە ڤیستیڤاڵ، نە مۆنیۆمێنت، نە چەپڵەڕێزان، نە فەرشی سوور، نە فرمێسکی درۆیینەو وەعدوبەڵێن هیچیان لەم شارەدا بەڕێوەناچێت. چونکە بۆ خەڵکی ئەم شارە دڵڕەقی دەسەڵاتی ئەحزابی کوردی جیاوازیەکی زۆری نەبوو لەگەڵ ڕژێمی سەددام. زیاتر لە پازدە ساڵە دەسیدەسی بە خەڵکی ئەم شارە دەکریو بە بەڵێنی پووچ هەموو ساڵێك دەیاننێرنەوە ماڵەوە. پازدە ساڵە هێشتا هەڵەبجە بۆنی خەردەڵو سیانیدی لێنەبڕاوە! کەلاوەکانی هەر کەلاوەن، نەك هەر بریندارو قوربانیانی چەکی کیمیایی بەڵکو هەموو خەڵکی ئەم شارە ئومێدو ناسۆرەکانیان یەکیەك دەبەنە ژێرگڵ. ئەگەر کەسێك دەڵێ وانیە با پێمانبڵێ بۆچی ساڵی پار بەهەمان شێوەی ڕژێمی بەعسی کە چۆن لە ساڵی987دا بە وەحشیانەترین شێوە کەوتە سەرکوتی خەڵكو ڕەشبگیرو بێسەروشوێنکردنی سەدان کەس لە خەڵکی ئەم شارە، ئەمانیش لەگەڵ نارەزایەتی خەڵکی هەلەبجە جووڵانەوە؟! مەگەر نەفیری عامیان بۆ گەنجان دەرنەکرد!؟ بۆچی تەنانەت هەڕەشەی ئیعدامیشیان بۆ سەرکوتی ئەم شارە بەکاربرد ؟!

ئەم ڕاوەستانەی خەڵکی هەڵەبجە بەرگریی ئەم شارەی بیرهێنامەوە بەر لە کیمیاباران لە بەرامبەر ڕژێمی بەعسدا. ئەو ساڵانەی تۆڕی سیخوڕیو جاسووسیکردنو گرتنو ڕاونان بەجۆرێك پەلوپۆی هاویشتبوو، برواو متمانەو وەستانەوە نزیك بە مەحاڵ بووبووەوە لەناو خەڵکیدا. بەڵام لەم شارەدا، لەم هەڵەبجەیەدا پیاوانی ڕژێمو دەزگاکانی سەرەڕای هێزو جبەخانەی زۆری سەرکوتو سوپایەکی بێشومار، لەبەردەم ڕاوەستانو ئیرادەی خەڵکی ئەم شارەدا حەپەساوو داماوبوون. بەزەحمەت شەویان ڕۆژدەکردەوەو بە پیچەوانەشەوە. لەو ساتە سەختانەدا کە خەڵکی کوردستانی تێدادەژیا هەڵەبجە باوەشی گەرمی بۆ خەباتکارانی سیاسیو هەڵسووڕاوانی هەموو حیزبو ڕێکخراوەکانی موخالیفی ڕژێم کردبۆوە، لەمسەری چەپو کۆمۆنیستەکانەوە تا ئەوسەری ناسیونالیستەکان، لە شاری هەڵەبجە لەناو ڕۆحو هەستی نەترسی ئەم شارەدا

تاڕادەیەکی باش چالاکی سیاسی خۆیان ئەنجامدەدا. جموجوولێکی سیاسی بەرچاو لەم شارە هەبوو، ڕژێمو پیاوانی حەپەسابوون. مــن خــۆم وەکــو کۆمۆنیــستێك، وەکـو هەڵسووڕاوێکی سیاسی سەرەڕای دێوەزمەی سەرکوتو تۆقاندن هەتا دوای مەرگەساتەکەی هەڵەبجەش لەناو ویژدانی ئەم شارەدا بە شـێوەیەکی بەرچـاوو بـاش خـەریکی چالاکیو فەعالیەتی سیاسیو ڕێکخراو بووم. ئەو ڕۆژگارە هەمیشە لە ویژدانمدا زیندووەو هەر لێرەشدا سەری ڕێز بۆ ڕاوەستاوی خەڵکی هەڵەبجە دادەنەوێنم.

بەعسیەکان ئەم شارەیان کرد بە گەرووی ژەهردا بۆ ئەوەی کەمەری ڕاوەستانی دانیشتوانەکەی بشکێننو تەسـلیمبن، بۆیـان نەچووەسـەر. جمهـوری ئیـسلامی ئێـران تاعونی ئیسلامیی پژاندە جەستەی ئەم دەڤەرەوەو هەڵەبجە بە ڕاوەستاوی مایەوە. دەسەڵاتی کوردیو خۆماڵیش پازدەساڵە بەسەر برینەکانی هەڵەبجەدا هـەراو ڤیـستیڤاڵ سازدەکاتو بازرگانی بەسەر درامای ڕاچڵەکێنەری ئەم خەڵکەوە دەکات، بینیمانساڵی پێشوو چۆن هەڵەبجە وەستایەوە! هەڵەبجە شایانی ئەوەیە بکرێتە شـارێکی جـوانو نموونەیی بۆ دانیشتوانەکەی، ئینجا وەکو سیمبولێك بۆ بەرگریو ڕاوەستاویو درامای ژاراویبوون خۆی بکرێتە مۆنیۆمێنتێك! هەقە ئەمـساڵ خـەڵکی کوردسـتانیش لـە 16-3 دا پشتیوانی بێسنووری خۆیان بەشێوەیەك کە هەڵەبجە پێویستییەتی نیشانبدەن. لە هەموو جێگایەك بە هەر شێوەیەك کە گونجاوە بڵێین، بەڵێ بۆ جێبـەجێکردنی هەموو خواستەکانی خەڵکی شاری هەڵەبجە. بەڵێ بۆ لابردنی ئاسەوارەکانی کارەسات!

ئەمساڵ هەڵەبجە ئارامترو سەرحاڵترە لە ساڵان. چونکە مەلامیحو سەنیاڵی دەیانهەزار چـاوی پڕلـە ئومێـدی هەڵەبجـە پێمانـدەڵێن، ئەمـساڵ لـە 16-3دا هەڵەبجـە مەراسیمێکی ئارام بۆ خۆی دەگێڕێ. هەموو دەیانەوێ لەو ڕۆژەدا سنگ بنێن بە دڵی ژانو ئازارەکانیانـەوەو باوەشـبکەن بـە هەیکـەلی تێکـشکاوی شـارەکەیانداو 24 سەعاتی ئەو ڕۆژە مارشێکی ئارام بەرپابکەن. پەیامی ئەم مارشە نوێیەی هەڵەبجە ئەوەیە ژیانی بۆ بگەڕێتەوە، ژیان! هەڵەبجە نایەوێ هەتا هەتایە "شەهید"بێ! داواکارە تەڕایی ژیان بگەڕێنرێتەوە بۆ ناو دەمارە ووشکهەڵگەڕاوەکانی. هەڵەبجە دەیەوێ بکرێتە سیمبولێك بۆ ڕاوەستانەوە لە پێناوی ژیاندا!

2007-3-2